

NOVICE IZ STROKE NEWS FROM THE FIELD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

GEODETSKA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

NOVICE GEODETSKE UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE

KONFERENCA STALNEGA ODBORA ZA KATASTER PRI EU (*PERMANENT COMMITTEE FOR CADASTRE – PCC*)

Geodetska uprava Republike Slovenije (GURS) je 10. in 11. novembra 2021 organizirala skupno konferenco Stalnega odbora za kataster pri Evropski uniji (*Permanent Committee for Cadastre – PCC*) ter Skupine za kataster in zemljiške knjige – CLR KEN, ki deluje pri EuroGeographicsu. Zasedanje je bilo organizirano v okviru predsedovanja Slovenije Evropskemu svetu in je zaradi epidemije covid-19 potekalo kot virtualni dogodek. Glavna tema konference je bila vloga državnih geodetskih uprav v programu odpornosti in okrevanja. Slovenija kot predsedujoča EU v tej polovici leta predseduje tudi odboru PCC, in sicer to vlogo opravlja nacionalna geodetska uprava. Šestmesečni program predsedovanja Slovenije Svetu Evropske unije temelji na štirih prednostnih nalogah. Pod sloganom »Skupaj. Odporna. Evropa.« si Slovenija v obdobju predsedovanja prizadeva za:

- okrevanje EU in krepitev njene odpornosti,
- razmislek o prihodnosti Evrope,
- krepitev pravne države in evropskih vrednot ter
- povečevanje varnosti in stabilnosti v EU.

Sedanje obsežne zdravstvene izredne razmere zaradi pandemije covid-19 so prizadele vse države članice, ki se ne morejo ustrezno odzvati same, zato je potreben skupni odziv na ravni EU. Nacionalne katastrske in kartografske organizacije v EU niso bile izjema glede vpliva pandemije. Ker je Slovenija izpostavila krepitev odpornosti Evropske unije kot eno njenih glavnih prednostnih nalog, je bila na podlagi navedenih dejstev tudi določena tema tokratnega dogajanja, in sicer vloga državnih geodetskih uprav v programu odpornosti in okrevanja.

Organizacijo dogodkov in gostiteljstvo je prevzela Geodetska uprava Republike Slovenije ob pomoči EuroGeographicsa, natančneje skupine za kataster in zemljiške knjige CLR KEN ter sekretariata PCC. Podanih je bilo petnajst predstavitev, povezanih z vlogo geodetskih uprav v programu za odpornost in okrevanje. Predstavitve so objavljene na spletni strani združenja EuroGeographics. Konference sta se udeležila 102 strokovnjaka iz 34 držav. Pred samim dogodkom so bili udeleženkam razposlani vprašalniki glede vloge, ki jo imajo nacionalne ustanove, pristojne za kataster, v programu odpornosti in okrevanja. EU bo v prvem polletju 2022 predsedovala Francija, zato sta bila na dogodku v živo na Geodetski upravi Republike Slovenije prisotna tudi predstavnika francoske organizacije, pristojne za kataster. Prevzela sta zastavo predsedovanja PCC, ki jima jo je izročil Tomaž Petek.

Slika 1: Prevzem zastave predsedovanja PCC (vir: GURS).

POLLETNO POROČILO O SLOVENSLEM TRGU NEPREMIČNIN ZA LETO 2021

V prvi polovici letošnjega leta je bilo število sklenjenih kupoprodajnih poslov na slovenskem nepremičninskem trgu nekoliko manjše kot v drugi polovici lanskega leta oziroma v prvi polovici leta 2019. Cene stanovanjskih nepremičnin so občutno poskočile.

Visoko rast cen stanovanjskih nepremičnin po eni strani poganja veliko povpraševanje, ki ga vzpodbujajo nizke obrestne mere in dostopnost bančnih posojil, po drugi strani pa omejena ponudba novogradenj. Nizke obrestne mere spodbujajo tako nakupe nepremičnin za lastno uporabo kot naložbene nakupe in investicije v gradnjo stanovanjskih enot za tržno prodajo. Na višanje cen stanovanjskih nepremičnin vse bolj vplivajo tudi vse višje cene zemljišč za gradnjo, posredno pa tudi rast gradbenih stroškov, ki je posledica globalnega zviševanja cen transporta in gradbenih materialov zaradi pandemije. Visoke cene stanovanj povzročajo tudi nadaljnjo rast povpraševanja po zazidljivih zemljiščih in vse močnejšo stanovanjsko gradbeno ekspanzijo. Ta je najočitnejša v Ljubljani, kjer je obseg trenutne in načrtovane stanovanjske novogradnje že primerljiv s tistim pred krizo leta 2008.

Tako rekoč povsod po Sloveniji ponudba novih stanovanj kljub temu, da na trg postopoma prihaja vse več novogradenj, še vedno zaostaja za povpraševanjem. Zaustavitve rasti cen stanovanjskih nepremičnin pa ni pričakovati, dokler ponudba novih stanovanj ne bo preseгла povpraševanja in se ne bo čas njihove prodaje bistveno podaljšal oziroma dokler se ne bodo začele kopičiti zaloge neprodanih stanovanj. Za zdaj se večina novozgrajenih stanovanj v največjih mestih in turističnih krajih kljub rekordnim cenam proda, še preden so zgrajena. Poročilo je dostopno na [Portal](#)u množičnega vrednotenja.

Slika 2: Polletno poročilo o slovenskem nepremičninskem trgu za leto 2021 (vir: GURS).

7. SLOVENSKI DAN INSPIRE

Spletna konferenca z naslovom *Nove perspektive na področju nacionalne infrastrukture za prostorske informacije* je potekala v torek, 16. novembra 2021. Slovenski dan INSPIRE je vsakoletni dogodek, ki ga organizira geodetska uprava kot nacionalna kontaktna točka za vzpostavljanje infrastrukture za prostorske informacije v Sloveniji. Slovenska infrastruktura za prostorske informacije je del evropske infrastrukture za prostorske informacije, ki je opredeljena z direktivo INSPIRE. Na letošnjem dnevu INSPIRE je bil govor o stanju na področju infrastrukture za prostorske informacije, aktivnostih, ki se izvajajo glede na osnovno časovnico direktive INSPIRE, o izkušnjah in znanju upravljavcev prostorskih podatkov ter o pogledu v prihodnost. Kako Evropa gleda na nadaljnji razvoj in implementacijo direktive INSPIRE, v katero smer se bo razvijala nacionalna prostorska podatkovna infrastruktura in kakšne so nove perspektive (ponovne) uporabe INSPIRE, so bila osnovna vprašanja, ki so jih obravnavali povabljeni predavatelji. V drugem delu konference je bil predstavljen projekt EO4GEO, katerega namen je izboljšati stanje in znanje na področju uporabe geoprostorskih informacij z zagotavljanjem prosto dostopnih baz znanja, orodij in drugih gradiv. V mednarodnem konzorciju, ki izvaja projekt, so aktivna tudi slovenska podjetja.

V okviru 7. slovenskega dneva INSPIRE je nastala tudi brošura z naslovom *Nove perspektive direktive INSPIRE*, ki je peta po vrsti. V njej je zbranih nekaj ključnih iniciativ in projektov, ki vključujejo uporabo prostorskih podatkov in podatkovne infrastrukture. Brošuro in ostala gradiva 7. slovenskega dneva INSPIRE lahko najdete na Slovenskem geoportalu, video vsebine pa na YouTube kanalu eProstor.

NOVE PERSPEKTIVE DIREKTIVE INSPIRE

Slika 3: Brošura Nove perspektive direktive INSPIRE (vir: GURS).

ZASEDANJE EVROPSKEGA REGIONALNEGA ODBORA ZN ZA GLOBALNO UPRAVLJANJE PROSTORSKIH INFORMACIJ

V dneh 13. in 14. oktobra 2021 je bilo izvedeno osmo redno plenarno zasedanje Evropskega regionalnega odbora Združenih narodov (ZN) za globalno upravljanje prostorskih informacij (UN GGIM Evropa). Zasedanje je zaradi pandemije covid-19 že drugič potekalo prek spleta. Na njem je sodelovalo 116 udeležencev iz 36 držav članic OZN na območju geografske Evrope ter predstavniki 15 mednarodnih organizacij.

Poleg rednih tem, povezanih z dopolnitvijo in sprejemom programa dela za obdobje do leta 2022, in potrjevanja novih članov izvršilnega odbora je bila glavna naloga zasedanja namenjena predstavitvi dopolnjene strategije UN GGIM Evropa. Razprava je bila namenjena tudi pripravi na izvedbo prihodnjih nalog in izzivom, ki so pred UN GGIM do priprave poročila za Ekonomsko-socialni svet OZN (ECOSOC), ki bo v začetku leta 2022. Od tega poročila in njegovega sprejetja na ECOSOC je namreč odvisna tudi prihodnja oblika delovanja UN GGIM na svetovni ravni. Udeleženci osmega plenarnega zasedanja so se seznanili tudi z implementacijo priročnika za izvajanje integriranega okvira prostorskih informacij (IGIF) ter poročilom o enajstem plenarnem zasedanju UN GGIM na globalni ravni. Prav tako so bili

udeležencem predstavljeni rezultati dela, ki ga izvajajo delovne skupine v okviru UN GGIM Evropa.

V sklepnem delu zasedanja je generalni direktor geodetske uprave Tomaž Petek, ki je trenutno predsedujoči v izvršilnem odboru UN GGIM Evropa, izpostavil pomen trenutnega obdobja, ko se hkrati pripravlja poročanje ECOSOC-u o opravljenem delu v preteklih desetih letih, sprejemajo strategije in odpirajo nove naloge za delo v prihodnjih letih. Samo s skupnim in povezanim delovanjem organov javne uprave, ki v državah članicah OZN upravljajo zbirke prostorskih podatkov, bo mogoče izpolniti cilj UN GGIM Evropa, in sicer omogočiti učinkovitejše upravljanje in razpoložljivost prostorskih informacij v Evropi ter njihovo povezovanje z drugimi informacijami, ki temeljijo na uporabniških potrebah in zahtevah.

ZAKON O KATASTRU NEPREMIČNIN

Zakon o katastru nepremičnin (Uradni list RS, št. 54/2021) predvideva deset podzakonskih aktov in objavo priporočil za evidentiranje tipskih stavb. V Uradnem listu RS so bili že objavljeni naslednji podzakonski predpisi:

1. Pravilnik o evidenci državne meje (Uradni list RS, št. 118/2021)
2. Pravilnik o potrdilih iz katastra nepremičnin in registra naslovov (Uradni list RS, št. 11820/21)
3. Pravilnik o podrobnejšem načinu oštevilčevanja in označevanja stanovanj in poslovnih prostorov (Uradni list RS, št. 118/2021)
4. Pravilnik o načinu vpisa in izbrisa upravljavcev v kataster nepremičnin (Uradni list RS, št. 118/2021)
5. Pravilnik o katastrskih občinah (Uradni list RS, št. 139/2021)
6. Pravilnik o Komisiji za strokovno presojo v katastrskih postopkih (Uradni list RS, št. 153/21)
7. Uredba o dejanskih rabah zemljišč (Uradni list RS, št. 173/2021)
8. Pravilnik o podrobnejši vsebini registra prostorskih enot (Uradni list RS, št. 173/2021)

Pripravljen je tudi že Pravilnik o izpitu za bonitiranje zemljišč in o pooblastilu za bonitiranje, sprejetje pričakujemo v prvi polovici decembra. V pripravi je Pravilnik o vodenju podatkov katastra nepremičnin, ki bo najboljše, saj bo vključeval področje parcel, stavb in delov stavb. Vanj bo treba vključiti tudi evidentiranje vseh novih entitet, ki jih predvideva Zakon o katastru nepremičnin (območja služnosti, območja stavbnih pravic, sestavine delov stavb in ostalo). Priprava osnutka je predvidena za december, januarja pa sledita najprej strokovna, nato pa medresorska obravnava.

Vsi podzakonski predpisi se začnejo uporabljati 4. aprila 2022, hkrati z začetkom uporabe novega Zakona o katastru nepremičnin, do takrat se uporabljajo obstoječi podzakonski predpisi. Do začetka uporabe Zakona o katastru nepremičnin bomo na spletnih straneh geodetske uprave objavili tudi posodobljena priporočila za evidentiranje tipskih stavb.

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo

NOVICE FAKULTETE ZA GRADBENIŠTVO IN GEODEZIJO UNIVERZE V LJUBLJANI

NOVO VODSTVO UL FGG

Na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo pri Univerzi v Ljubljani je bilo letos volilno leto. S 1. oktobrom 2021 je vodenje fakultete za štiriletni mandat prevzela prof. dr. Violeta Bokan Bosiljkov, profesorica in raziskovalka s področja gradbeništva, ki je prva ženska na tem mestu v stoletni zgodovini naše fakultete. Na mesto predstojnice Oddelka za geodezijo je bila izvoljena izr. prof. dr. Anka Lisec, njen namestnik pa je doc. dr. Aleš Marjetič.

Vir: Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani

SPREMNA BESEDA K ODPRTJU RAZSTAVE OBNOVLJENIH GEODETSKIH INSTRUMENTOV NA FGG

Slika 1: Geodetski instrumenti na Oddelku za geodezijo so bila stalnica terenskih vaj (levo) in raziskovalnega dela (desno) (vir: arhiv UL FGG).

Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani kot naslednica Naravoslovno-tehniške fakultete, ustanovljene leta 1919, že več kot sto let iz roda v rod predaja in nadgrajuje spretnosti geodetskih merjenj. Za to poslanstvo je nujno potrebna geodetska merska oprema, katere jedro so geodetski instrumenti. Ker je fakulteta javna ustanova in njena sredstva niso neposredno podvržena tržnim pravilom, se dogaja, da stari instrumenti, ki so jih nadomestile novejšje izvedbe, obležijo po policah arhivov v neдрjih stavbe na Jamovi cesti 2 v Ljubljani. V zadnjem stoletju se je tako nabralo kar nekaj instrumentov, ki so

s starostjo pridobivali na vrednosti – ne uporabni, temveč estetski in zgodovinski.

V vsaki generaciji učiteljev na naši ustanovi se najdejo posamezniki, katerih zanimanja segajo dlje in širše kot zgolj njihove pogodbeno predpisane obveznosti akademskega udejstvovanja. Včasih imajo taki posamezniki poleg tehniških znanj, ki jih poučujejo, tudi globoko izražen čut za lepo in za pomen narodove preteklosti. Takšen splet okoliščin je pred kratkim privedel do dogodka, ki ga kanim na kratko očrtati v pričujočih vrsticah.

Izr. Prof. Dušan Kogoj je skupaj z zvestim dolgoletnim laborantom mag. Janezom Goršičem iz prašnih arhivov fakultete izbrskal vse generacije starinskih geodetskih instrumentov, ki so jih in jih nekatere še dandanes uporabljamo v učnem procesu na fakulteti. Najstarejši najdeni instrumenti, ki so bili izdelani okrog leta 1850, so bili bržda stari že ob ustanovitvi fakultete, toda v ranih dneh naše univerze reči vendarle niso zastarele tako hitro kot danes. Od najstarejših mehanskih instrumentov, pri delu s katerimi je nemara zahtevalo več časa njihovo postavljanje kot samo merjenje, do skoraj modernih, s katerimi smo se še pred komaj nekaj leti s sošolci učili optičnega centriranja in odpravljanja pretega libele v dveh simetralnih legah.

Slika 2: Utrinki iz odprtja zbirke na UL FGG.

Profesor Kogoj in laborant Goršič sta torej iz arhiva odbrala primerke najlepših in najzanimivejših instrumentov: teodolitov, nivelirjev, tahimetrov, razdaljemerov, kipreglov (kaj za ... je že to?) in sekstantov. Instrumente je nato restavriral – torej očisti, razstavil, ponovno očistil, obnovil in nazaj sestavil – gospod Rudolf Vidic, upokojeni finomehanik iz Lesc na Gorenjskem, ki je cvet svojih let prebil zaposlen v Švici, kjer ga je starejši kolega v podjetju Kern uvedel v svet lepot starinskih geodetskih instrumentov.

Ob posluhu vodstva fakultete in zavedanju pomena obnovljenih starih instrumentov se je na hodnikih fakultete našel prostor za lične vitrine, v katerih bodo odslej nastanjeni obnovljeni in polepšani instrumenti.

Vendar to še ni vse. Žlahtna lastnost starejših profesorjev je, da k svojemu delu privabijo mlade kolege ter tako svoje znanje prenašajo proti večnosti. Pod mentorstvom prof. Kogoja je Dominik Mlakar, mag. inž. geod. geoinf., do potankosti opisal vse instrumente, njihove lastnosti, značilnosti in uporabnost. Sledila je izdelava tablic z opisi, ki bodo krasile instrumente pri njihovem zadnjem počitku, za kar je poskrbel asist. dr. Gašper Mrak. Hkrati so pod vodstvom doc. dr. Robija Klinca izdelali spletno stran, prek katere si je zbirko mogoče ogledati tudi z drugih koncev našega geoida.

V četrtek, 30. septembra, je na hodniku geodetskega nadstropja v stavbi fakultete potekal prisrčen dogodek z zakusko, na katerem so prof. Kogoj in kolegi ob prisotnosti zainteresirane javnosti (med drugim iz Tehniškega muzeja Slovenije) slovesno odprli stalno razstavo, ki bo v čast in ponos prihodnjim generacijam geodetov na naši šoli.

*Za Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani zapisal:
asist. dr. Klemen Kregar, e-naslov: klemen.kregar@fgg.uni-lj.si*

USPEŠNA 10. POLETNA ŠOLA EVROPSKE VESOLJSKE AGENCIJE

Med 20. in 24. septembrom je na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani potekala poletna šola oziroma intenzivni izobraževalni tečaj na temo **Opazovanje Zemlje in umetna inteligenca v gozdarstvu** (angl. *Earth Observation and Artificial Intelligence for Forestry*) Evropske vesoljske agencije (ESA).

Po lanski odpovedi so se organizatorji dogodka, to sta bila poleg *Evropske vesoljske agencije* še *Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo Republike Slovenije* in *Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani*, odločili, da bo izvedba 10. poletne šole ESA s področja opazovanja Zemlje v hibridni obliki. Vsekakor je bil to velik izziv za organizatorje, veseli pa, da se je večina od 50 udeležencev, ki so prihajali iz 22 držav, poletne šole v Ljubljani udeležila v živo.

Vsebina predavanj in delavnic je vsako leto oblikovana za izbrano tematsko področje uporabe daljinskega zaznavanja. Ciljno občinstvo so mladi strokovnjaki, predvsem magistrski in doktorski študenti in študentke, podoktorski raziskovalci in raziskovalke ter mladi razvijalci in razvijalke v podjetjih, ki že imajo solidno znanje na področju daljinskega zaznavanja, (geo)informatike in/ali geoprostorske podatkovne analitike. Tema letošnje poletne šole je bila napredna obdelava optičnih in radarskih podatkov satelitov za opazovanje Zemlje, in sicer predvsem za aplikacije v gozdarstvu. Po besedah **Espna Voldna**, predstavnika Evropske vesoljske agencije in koordinatorja Oddelka za znanost, aplikacije in nove tehnologije na področju opazovanja Zemlje (angl. *Earth Observation Science, Applications and Future Technologies Department*), so se v Esi namenoma odločili za aplikacije v gozdarstvu, saj je Slovenija ena izmed evropskih držav z najdaljšo tradicijo systemskega gospodarjenja z gozdovi in izjemnimi raziskovalci na področju aplikacij daljinskega zaznavanja v gozdarstvu.

V okviru petdnevnega intenzivnega usposabljanja so se teoretična predavanja prepletala s praktičnim delom na področju naprednih obdelav satelitskih podatkov. Udeleženci so pridobili znanja za različna področja uporabe satelitskega daljinskega zaznavanja v gozdarstvu, kot so detekcija in spremljanje razsežnosti gozdnih požarov, vetrolomov in drugih elementarnih nesreč v gozdovih, ocenjevanje obsega škode zaradi gozdnih škodljivcev ali golosekov, časovno spremljanje lesne biomase in zdravja vegetacije ipd. Poleg izjemnih predavateljev iz Središča Evropske vesoljske agencije za opazovanje Zemlje ESRIN

(Frascati, Italija) so bili v program vključeni eminentni profesorji, razvijalci in raziskovalci z ETH Zürich (Švica), Univerze Atene (Grčija), Raziskovalnega centra VTT (Finska), Univerze Jena (Nemčija), Skupnega evropskega raziskovalnega središča JRC (Italija), razvojnega podjetja SIRS (Francija) ter iz laboratorija JPL ameriške vesoljske agencije NASA (ZDA).

Slika 1: Pozdravni govor **Espna Voldna** (levo) in dr. **Magdelene Fitrzyk** (desno) iz Evropske vesoljske agencije (foto: Hana Jošič).

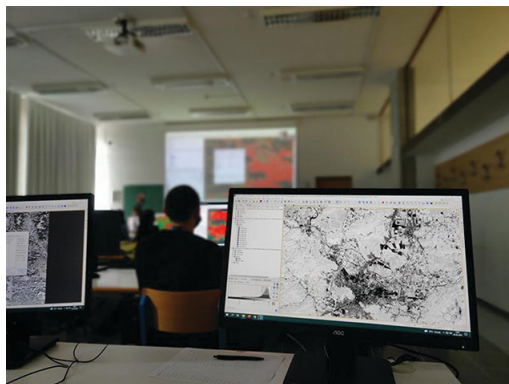
Slika 2: Uvodno predavanje koordinatorja dogodka prof. dr. Krištofa Oštirja s Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani (foto: Hana Jošič).

Dogodek so s predavanji in praktičnim usposabljanjem obogatili slovenski strokovnjaki s področja daljinskega zaznavanja in umetne inteligence. Tako so bili v program vključeni strokovnjaki s Fakultete

za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani, znanstvenoraziskovalnega centra ZRC SAZU, Gozdarskega inštituta, podjetja Sinergise ter Instituta Jožef Stefan.

Poleg izjemno bogate vsebine je bila poletna šola lepa priložnost za mreženje odličnih mladih razvijalcev in raziskovalcev na eni strani ter eminentnih uveljavljenih strokovnjakov na drugi strani. Odzivi vseh vpletenih kažejo, da je vzpostavljena mreža lahko začetek aktivnega mednarodnega sodelovanja na področju opazovanja Zemlje.

Več informacij: <https://landtraining2021.esa.int/> in <https://eo4society.esa.int/>

Slika 3: Udeleženci poletne šole pri obdelavi satelitskih podatkov (foto: Jernej Tekavec).

Za Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani zapisala:
izr. prof. dr. Anka Lisec, e-naslov: anka.lisec@fgg.uni-lj.si